

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Моля, имайте предвид, че версиите на следните езици вече са преведени.

Swipe to change

английски

Наследяване

Чешка република

Този информационен документ е подготвен със съдействието на Съвета на нотариатите от ЕС (CNUJ).

1 Как се изготвя разпореждането с имущество в случай на смърт (завещание, съвместно завещание, договор за наследство)?

Общи принципи на оформяне на завещание

Завещанията се съставят в писмен вид, освен при извънредни обстоятелства. Не е необходимо да се поставя дата на завещанията с изключение на два случая: 1) ако завещателят е направил няколко завещания, които си противоречат и не се изпълняват едновременно; 2) ако правните последици от завещанието зависят от фактическото време на неговото изготвяне. Според чешкото право не се допускат съвместни завещания на няколко лица.

Според чешкото право завещанието може да бъде съставено по един от следните начини:

- завещание, написано ръкописно и подписано саморъчно от завещателя;
- завещателят може да състави също така завещание, което не е написано ръкописно, ако е подписано саморъчно от него и двама свидетели, които присъстват едновременно, декларират, че документът съдържа неговата или нейната последна воля. Свидетелите подписват документа и прилагат декларация за качеството им на свидетели. В декларацията се съдържа информация, въз основа на която може да бъде установена тяхната самоличност;
- ако завещателят е спял, той или тя може да направи своето завещание пред трима свидетели, които присъстват едновременно, под формата на документ, който трябва да бъде прочетен на глас от един от свидетелите, който не е писал завещанието. Ако завещателят има друго сетивно увреждане и не може да чете или пише, съдържанието на завещанието трябва да му/й бъде предадено чрез средства за общуване, които се разбират както от завещателя, така и от всички свидетели;
- завещателят може да оформи завещанието също така под формата на нотариален акт.

Оформяне на завещание в специални случаи

Когато се правят завещания при извънредни условия, по-специално при животозастрашаващи обстоятелства, се прилагат специални правила:

- ако вследствие на неочаквани обстоятелства животът на завещателя се намира в явна и непосредствена опасност или ако завещателят е на място, на което — в резултат на обстоятелства от извънреден характер (война, природно бедствие и т.н.) — социалното общуване е затруднено до степен, в която по друг начин не може да бъде изготвено завещание, той или тя може да направи своето завещание устно пред трима свидетели, присъстващи едновременно. Ако завещателят остане жив, устното завещание се обявява за нищожно и недействително, след като изминат две седмици, считано от датата, на която е направено;
- ако са налице обосновани опасения, че завещателят може да почине преди да направи завещание пред нотариус, завещанието може да бъде записано пред двама свидетели от кмета на общината, където се намира завещателят. Такова завещание остава в сила в продължение на три месеца, считано от първия момент, в който завещателят стане в състояние да направи завещание пред нотариус. Това е т.нар. „селско завещание“ („dorf testament“);
- когато има сериозни основания за това, завещание може да бъде записано на борда на чешки самолет или морски плавателен съд от лице, което отговаря за самолета или кораба или от неговия или нейния представител, в присъствието на двама свидетели. Действителността на такова завещание също е ограничена до три месеца;
- последната воля на войник може да бъде записана, ако той или тя участва във въоръжен конфликт, от командира на поделениято или друг офицер в присъствието на двама свидетели. Както и в предходните случаи, такова завещание е действително за период от най-много три месеца.

Договор за наследство

В договора за наследство пълнолетен и напълно дееспособен завещател може да определи наследник или заветник, който може да бъде другата договаряща страна или трета страна. Завещателят не може едностранно да анулира договор за наследство.

Чрез договор за наследство завещателят може да се разпорежда с най-много до три четвърти от своето наследствено имущество. Една четвърт от наследственото имущество трябва да остане свободна, макар че завещателят може да направи завещание за съответното останало наследствено имущество.

Съпрузите могат взаимно да се определят за наследници по договор за наследство. С договор за наследство е възможно да се договори, че при развод правата и задълженията се отменят.

Договорът за наследство може да бъде изготвен единствено под формата на автентичен акт, т.е. като нотариален акт.

2 Следва ли разпореждането да бъде вписано по някакъв начин и ако да, по какъв?

Централният регистър на завещанията е създаден през 2001 г. Считано от 1 януари 2014 г., вследствие на общата рекодификация на частното право в Чешката република, регистърът на завещанията беше заменен от Регистър на правните актове в случай на смърт. Този регистър представлява частен компютъризиран списък, който се поддържа, води и администрира от Нотариалната камара на Чешката република. В Регистъра на правните актове в случай на смърт се вписват обстоятелства по следните правни актове на завещателя, изготвени в случай на смърт:

- завещание, допълнително разпореждане към завещание или договор за наследство;

- б) декларация за лишаване от наследство и декларация, в която се посочва, че наследникът, определен по закон, няма да влезе във владение на наследственото имущество;
- в) разпореждане за споразумение за нетиране по отношение на част от наследството, освен ако подобно разпореждане е включено в завещанието;
- г) назначаването на управител, освен ако назначението е включено в завещанието;
- д) споразумение за отказ от право на наследство;
- е) отмяна на правните актове, посочени в букви а) — д).

Ако някое от горепосочените обстоятелства е оформено от нотариуса под формата на нотариален акт или ако нотариус е приел за съхранение такъв документ, който не е изготвен под формата на нотариален акт, той или тя вписва информацията относно въпросното обстоятелство и относно лицето, което го е съставило, в горепосочения регистър чрез електронно предаване на данни.

Обстоятелствата, касаещи правни актове в случай на смърт на завещателя, които не са изготвени под формата на нотариални актове, се вписват единствено, ако са предоставени на нотариус за съхранение.

3 Съществуват ли ограничения на свободата за разпореждане с имущество в случай на смърт (напр. запазена част)?

Запазена част — обща информация

Низходящите на завещателя са негови наследници по закон. Наследник по закон, който *i)* не се е отказал от право на наследство или право на запазена част; *ii)* е правоимащ наследник; както и *iii)* не е бил действително лишен от наследство, има право на запазена част или на допълване на тази част, ако той или тя е бил/а изцяло или отчасти пропуснат в завещателното разпореждане от завещателя в случай на смърт, т.е. ако той или тя не получи — под формата на дял от наследството или завет — наследствено имущество, чиято стойност да бъде равна на неговата или нейната запазена част. Преживелият съпруг и всички възходящи не са наследници по закон. Ненавършилите пълнолетие низходящи трябва да получат най-малко равностойността на три четвърти от тяхната част от наследството по закон; пълнолетните низходящи трябва да получат най-малко една четвърт от тяхната част от наследството по закон. Ако завещанието е в противоречие с това правило и ако завещателят не е лишил от наследство наследник по закон по причини, които са предвидени в закона, наследникът по закон има право да получи парична сума, равна на стойността на неговата или нейната запазена част. Ако завещателят е вдовец/вдовица и има две деца, всяко от тях има право на част от наследството в размер на една втора. Ако едното от тях не е навършило пълнолетие, неговата или нейната запазена част е три осми, а за пълнолетен низходящ запазената част е една осма.

Специални случаи

Ако наследник по закон (съзнателно) не бъде включен в завещание без да е лишен от наследство, но е извършил деяния, които отговарят на някоя от законоустановените причини за лишаване от наследство, подобно невключване се счита за мълчаливо и правомерно лишаване от наследство и в такъв случай низходящият няма право на запазена част.

Ако наследник по закон не е включен в завещанието само защото завещателят не е знаел за него или нея при изготвяне на завещателното разпореждане в случай на смърт (например завещателят е смятал, че неговият низходящ е починал или не е знаел, че конкретното лице е низходящ на завещателя), въпросният наследник по закон има право на запазената част, която му/й се полага по закон.

Възможност за отказ от право на запазена част

Наследник по закон може да се откаже от правото си на запазена част чрез официално споразумение със завещателя, съставено под формата на нотариален акт. По същия начин правото на наследство също може да бъде отказано в полза на друго лице. Отказът в полза на това друго лице е действителен, ако той или тя стане наследник.

Отказът от наследство и отстъпването на наследство (наследството може да бъде отстъпено от наследник, който не се е отказал от наследството) следва да бъдат разграничавани от отказване от правото на наследство или правото на запазена част по споразумение със завещателя (докато той или тя все още е жив/а) под формата на нотариален акт. Наследство може да бъде отказано или отстъпено едва след смъртта на завещателя.

Други ограничения

Завещателят има възможност в завещанието да определи условия, указания за време или разпореждания или да посочи как след смъртта на даден наследник наследството следва да премине към друг наследник (указване на реда на наследяване). Такива клаузи обаче не трябва да целят очевиден тормоз върху наследник или заветник вследствие на явно своеволие от страна на завещателя и не бива очевидно да противоречат на обществената политика.

Въпреки че завещателят не може да нареди на наследник или заветник да сключи брак, да не сключи брак или да запази брака си, той или тя може да установи право за някого, което продължава до момента, в който въпросното лице сключи брак.

Ако всички наследници (или наследници по реда на правоприемане) са съвременници на завещателя, няма ограничение за реда (при спазване на определени условия), по който тези наследници следва да се наследяват един друг според завещателното разпореждане за имуществото в случай на смърт на завещателя. Ако към момента на смъртта на завещателя даден наследник вече не е сред живите, определеният от завещателя ред на наследяване приключва, когато първият такъв наследник приеме наследството.

Редът на наследяване се прекратява най-късно при изтичането на сто години от смъртта на завещателя. Ако обаче даден наследник по реда на наследяване следва да приеме наследство след смъртта на наследник, който е съвременник на завещателя, редът на наследяване приключва едва след като първият такъв наследник приеме наследството.

4 В отсъствието на разпореждане с имущество в случай на смърт кой и в каква степен наследява?

Ако починалият не е направил завещание, той бива наследен от кръга на неговите или нейните наследници по закон до шести ред на наследяване. Лицата от тези редове придобиват правата на наследници в последователност, която зависи от тяхната степен на наследяване. Наследниците от по-близките редове изключват наследниците от по-далечните редове, например ако наследяват наследниците от първи ред, наследниците от втори ред не наследяват нищо. Само ако наследниците от първи ред на наследяване не наследят, наследството преминава към наследниците от втори ред. Предвидените по закон части от наследството се прилагат само ако наследниците не постигнат друго споразумение пред съда. Ако починалият не е оформил разпореждане за имуществото си в случай на смърт (завещание, договор за наследство или допълнително разпореждане към завещание) или ако починалият е дал разрешение за това (не е забранил) в завещателното разпореждане в случай на смърт, наследниците имат право да разделят наследственото имущество по тяхно желание, като постигнат взаимно споразумение пред съда.

Ред на наследяване

В първи ред на наследяване децата и съпругът на починалия наследяват по равни части. Ако починалият и нейният/неговата съпруг/а са имали общи семейни активи, съдът първо се разпорежда с тях по такъв начин, че част от тези активи преминава към преживелия съпруг, а друга част (обикновено половината) се включва в наследството. Активите, които преминават към наследството, се наследяват поравно от съпруга и децата

на починалия. Делът на съпруга не включва никакви компоненти, които са придобити от него при делбата на общите активи. Според Гражданския кодекс на Чешката република не се прави никакво разграничение между децата, родени от или извън брака или собствените (биологични) деца и осиновените деца.

Ако някое от децата на починалия не наследява (например ако се откаже от своя дял от наследството, докато наследодателят е още жив, ако се откаже от наследство или ако наследодателят го преживее), делът от наследството, който се полага на въпросното дете, се наследява поравно от децата на това дете. Същото правило важи и за по-далечни низходящи.

Ако починалият не е имал съпруг, но е имал деца, цялото наследствено имущество на починалия се наследява от неговите или нейните деца (или техните низходящи — вж. по-горе). Ако обаче починалият е имал съпруг, но не е имал деца, съпругът на починалия не наследява цялото наследствено имущество, а наследява заедно с наследниците от втория ред на наследяване.

Във втория ред на наследяване наследници са съпругът на починалия, родителите на починалия и лицата, които са живели в едно домакинство с починалия в продължение на поне една година преди неговата или нейната смърт и следователно са се грижили за домакинството съвместно с починалия или които са били зависими от починалия и са получавали издръжка от него. Освен съпругът, всички тези лица наследяват поравно. Съпругът на починалия обаче наследява най-малко половината от наследственото имущество. Следователно, ако починалият е имал съпруг и двама родители, съпругът наследява половината от наследственото имущество, а всеки от родителите — по една четвърт.

Във втория ред на наследяване съпругът и всеки един от родителите може да наследи цялото наследствено имущество. Ако починалият обаче е съжителствал с дадено лице и не е имал нито съпруг, нито родители, съжителстващото лице не придобива цялото наследствено имущество, а наследява заедно с другите наследници от третия ред на наследяване.

Наследниците от трети ред са братята и сестрите на починалия и лицето, с което починалият е съжителствал, като те наследяват поравно. Ако някой от братята или сестрите не наследява, делът на въпросния брат или сестра се наследява от неговите или нейните деца, т.е. племенниците и племенничките на починалия (отново поравно). Възможно е всеки от тези наследници да наследи цялото наследствено имущество.

Ако наследството не отиде за братята и сестрите на починалия или лицата, които са съжителствали с него, в четвъртия ред на наследяване поравно наследяват дядовците и бабите на починалия.

Ако никой от бабите и дядовците на починалия не наследи, в петия ред на наследяване наследството преминава към бабите и дядовците на родителите на починалия (т.е. прабабите и прадядовците). Бабите и дядовците на бащата на починалия получават едната половина наследство, а бабите и дядовците на майката на починалия — другата половина. Двете двойки баби и дядовци си разделят поравно половината, която им се полага.

Ако единият член на двойката не наследява, освободената осмина се пада на другия член. Ако цяла двойка не наследява, въпросната четвъртина се пада на другата двойка от същата страна. Ако нито една от двойките от едната страна не наследява, наследството отива за двойките от другата страна в същото съотношение като използваното за разделянето на половината наследство, което им се пада пряко.

Накрая, в шестия ред на наследяване, ако никой от горепосочените наследници не наследи, наследството преминава към децата на децата на братята и сестрите на починалия (децата на племенниците и племенничките) и децата на бабите и дядовците на починалия (чичовци и лели). Ако някой от чичовците и лелите не наследява, делът им се наследява от техните деца (братовчедите на починалия).

Ако никой от наследниците не наследи, активите отиват за държавата, която се счита за наследник.

5 Какъв вид органи са компетентни:

5.1 по въпросите на наследяването?

5.2 да получат изявление за отказ или приемане на наследство?

5.3 да получат изявление за отказ или приемане на завет?

5.4 да получат изявление за отказ или приемане на запазена част?

Районният съд има компетентност да разглежда всички производства по наследяване (в това число отказ или приемане на наследство, завет или предявяване на иск за запазена част). В съответствие с предварително определен работен график съдът назначава нотариус, който да уреди процесуалните действия по наследяване. В такъв случай нотариусът действа и взема решения от името на съда в рамките на производството. Чешкото право не допуска страните да избират своя нотариус в производство по наследяване.

6 Кратко описание на процедурата за уреждане на наследството по националното право, включително на процедурата за ликвидиране на наследствената маса и делба на наследственото имущество (включително информация дали производството по наследяване се образува служебно от съда или друг компетентен орган)?

Чешките съдилища разглеждат дела за уреждане на наследство, ако към момента на смъртта починалият е бил с обичайно местожителство в Чешката република или е притежавал недвижимо имущество в Чешката република.

Поради това такова недвижимо имущество се предоставя за разглеждане от чешките съдилища, дори ако починалият не е бил с обичайно местожителство в Чешката република.

В други случаи в чешките съдилища се образуват производства по наследяване, ако:

а) в Чешката република са оставени активи от чешки гражданин с обичайно местожителство в чужбина и някой от наследниците с обичайно местожителство в Чешката република е предявил иск пред чешките съдилища за образуване на производство по наследяване; или

б) друга държава (чиито органи в други случаи биха имали компетентността да разгледат производство по наследяване) откаже да уреди наследството или изобщи не отговори; или

в) между държавата, чиито органи в други случаи биха имали компетентността да разгледат производство по наследяване, и Чешката република няма реципрочни отношения по наследственоправни въпроси, т.е. ако въпросната държава не отнася производствата по наследяване на наследодатели с обичайно местожителство в Чешката република за разглеждане от чешки съдилища и не признава правната сила на решенията, постановени от чешки съдилища.

Компетентност

Ако компетентният орган е чешки съд, компетентен да разглежда производства по наследяване е районният съд по постоянно местожителство или друг вид местопребиваване на починалия, както е регистриран в съответната информационна система. Ако починалият не е имал регистрирано постоянно местожителство или друг вид местопребиваване, компетентен е съдът, в чийто район починалият е живеел в действителност (където се намира неговият или нейният адрес по местоживеене). Ако това място също не може да бъде установено, компетентен е съдът по района, в който той или тя е бил открит за последен път.

Ако починалият не живее в Чешката република, компетентен е съответният съд, в чийто район починалият е притежавал недвижим имот. Ако починалият не е притежавал никакви имоти в Чешката република (и компетентността не може да бъде определена по никой от горепосочените методи), компетентен е този съд, в чийто район е починал наследодателят (където е било открито тялото на починалия).

Образуване на производство по наследяване от чешки съд

Съдът служебно образува производство по наследяване веднага щом научи за смъртта на починалия. Информация за смъртните случаи се изпраща от регистъра до компетентния съд. Съдът обаче може да бъде уведомен за смъртта на починало лице и по други начини, например от полицията, от здравно заведение или от някои наследници.

Съдът образува също така производство по наследяване, ако пред него бъде предявен иск за това от лице, което упражнява право върху наследствено имущество в качеството си на наследник. Ако даден съд установи, че няма териториална компетентност, той отнася делото за уреждане на наследството към компетентния съд. Дела за уреждане на наследство могат да бъдат отнасяни също така към друг съд, ако това би било целесъобразно, например защото наследниците на починалия са с местожителство в района на другия съд.

Ход на производството

Първо, в хода на предварителното съдебно дирене се установява информацията относно починалия, неговите или нейните активи и дългове, кръгът наследници и дали починалия е оставил завещание или се е разпоредил с имуществото по друг начин в случай на смърт. Обикновено съдът получава тази информация от публични списъци, от регистъра на правните актове в случай на смърт, от регистъра на документи за брачното имущество и, не на последно място, чрез разпит на лицето, на което е поверена организацията по погребението на починалия.

Когато се изисква от закона или по други причини, съдът предприема също така спешни действия за обезпечаване сигурността на наследственото имущество, т.е. по-специално чрез съставянето на опис и запечатване на наследственото имущество.

След приключване на предварителното съдебно дирене, съдът насрочва изслушване и информира потенциалните наследници за правото им на наследство и за правото им да изискат съставянето на опис на активите, съставляващи наследственото имущество. Ако някой от наследниците поиска съставянето на опис на активите, съставляващи наследственото имущество, съдът разпорежда изготвянето на съответния опис.

Ако починалия е имал общи семейни активи, по искане на страните съдът съставя опис на въпросните активи и списък на съвместните пасиви и определя стойността на активите. Не се вземат предвид активите, които са предмет на спор между страните. Тогава преживелият съпруг има възможност за постигане на споразумение с наследниците относно уреждането на общите семейни активи. В споразумението се посочва кои активи преминават към наследственото имущество и кои остават за преживелия съпруг (не е задължително да се прилага принципът, че дяловете на двамата съпрузи са равни). Възможно е също така да бъде сключено споразумение, според което всичките общи активи преминават към преживелия съпруг, без който и да било от тези активи да се включва в наследственото имущество.

Споразумението относно уреждането на общите семейни активи между наследниците и преживелия съпруг не трябва да противоречи на закона или на указанията на наследодателя, посочени в завещателното разпореждане за имуществото в случай на смърт. В противен случай съдът няма да приеме споразумението.

Ако съдът не приеме споразумението за уреждане на общите семейни активи или ако такова споразумение не бъде сключено, съдът самостоятелно извършва делба на общите семейни активи, като се придържа към следните правила:

- а) двамата съпрузи имат еднакви дялове в активите, които следва да бъдат уредени;
- б) всеки съпруг възстановява ресурсите от общите активи, които са изразходвани по отношение на неговата или нейната изключителна собственост;
- в) всеки съпруг има право да иска компенсация за ресурсите от неговата или нейната изключителна собственост, които са изразходвани за общите активи;
- г) вземат се предвид интересите на зависимите деца;
- д) вземат се предвид грижите, които всеки от съпрузите е полагал за семейството, особено как той или тя се е грижил/а за децата и за семейното домакинство;
- е) взема се предвид приносът на всеки от съпрузите за придобиването и поддръжката на общите активи.

След уреждане на общите семейни активи съдът съставя опис с активите и пасивите на наследственото имущество. За тази цел съдът използва най-вече информация от наследниците и от описа на наследственото имущество, ако съставянето на такъв опис е било разпоредено. Не се вземат предвид активи или пасиви, които са предмет на спор.

Съдът извършва оценка на активите в наследственото имущество, по правило, въз основа на съгласуваните декларации на наследниците. Много рядко за такива оценки се възлага съставянето на експертно становище.

Ако починалият не е оставил завещателно разпореждане за имуществото в случай на смърт, наследниците могат да постигнат споразумение относно делбата на наследственото имущество по начин, по който желаят. Въз основа на споменатото споразумение съдът утвърждава придобиването на наследството от наследниците. Ако такова споразумение не бъде постигнато, съдът утвърждава тяхното наследство в предвидените от закона части. По искане на наследниците съдът самостоятелно извършва делбата на наследственото имущество между наследниците.

Ако в завещателното разпореждане за имуществото в случай на смърт завещателят е дал указания относно делбата на наследственото имущество, съдът потвърждава придобиването на наследственото имущество от наследниците в съответствие с тези инструкции. В противен случай наследниците могат да се договорят помежду си относно делбата на наследственото имущество. Все пак наследниците могат да се договорят за различни части от наследството само ако тази възможност изрично е предвидена от завещателя.

Ако наследник по закон предяви своето право на запазена част, останалите наследници могат да постигнат споразумение с въпросния наследник относно уреждането на запазената част (изплащане на обезщетение). В противен случай трябва да бъде разпоредено съставянето на опис на наследственото имущество, за да бъде изчислена запазената част.

Преди да бъде постановено решение относно уреждането на наследственото имущество, трябва да бъдат представени доказателства пред съда, че подлежащите на изплащане завети са изпълнени и че останалите заветници са били уведомени относно правото им на завет.

7 При какви условия и в кой момент дадено лице придобива качеството на наследник или завещател?

При смъртта на завещателя неговите или нейните наследници имат право на наследяване. Един или повече наследници наследяват при смъртта на завещателя, освен ако придобиването на активите от наследственото имущество е отсрочено изхождайки от завещателното разпореждане в случай на смърт на завещателя, например поради някакво поставено условие (наследник следва да придобие наследство при завършването на университет) или указания за време (при изтичане на определен период). Тогава съдът решава кой следва да получи наследството по този начин въз основа на резултата в хода на производството по наследяване. Ако в завещателното разпореждане за имуществото завещателят е отсрочил наследяването в случай на смърт (чрез условие или указание за време), един или повече главни наследници наследяват при смъртта на завещателя, докато един или повече от последващите наследници наследяват при изпълнение на даденото условие (изминаването на даден период). Съдът взема решение относно преминаването на наследството от главните наследници към последващите с отделно производство.

Решенията по наследството се постановяват от името на съда от нотариус, назначен от компетентния районен съд да оформя актовете в производствата по наследяване. При съставянето на актове в качеството му на съдебен пълномощник в производствата по наследяване, нотариусът, нотариалният секретар или кандидат има всички права на съда в качеството му на публичен правораздавателен орган.

Заветникът придобива право на завет при смъртта на завещателя и трябва да бъде уведомен за това право преди приключването на производството по наследяване. Дължимите завести трябва да бъдат уредени преди приключване на производството по наследяване.

Отказ от право на наследство, отказ от наследство, отстъпване на наследство

Правото на наследство може да бъде отказано предварително с договор със завещателя, изготвен под формата на нотариален акт.

След смъртта на наследодателя наследникът може да се откаже от наследство с изрична декларация, представена пред съда в срок до един месец, считано от датата, на която наследникът е уведомен за това право. Наследник, който живее в чужбина, разполага с три месеца от въпросното уведомление, в рамките на които може да се откаже от наследство. Този срок може да бъде удължен по сериозни причини, но след изтичането му повече не може да бъде удължаван (не може да има отказ от права във връзка с крайния срок). След изтичането на този краен срок се приема, че наследникът не е отказал наследството.

Наследник по закон може да откаже наследството, но да запази възможността за получаването на запазена част, например той или тя може да се откаже от наследството, което му/й е оставено по завещателното разпореджане за имуществото в случай на смърт, без да се отказва от правото си на запазена част. В някои отношения това представлява изключение от общото правило, че наследник не може да бъде освободен от задължение, наложено със завещателно разпореджане за имуществото в случай на смърт, като се откаже от наследството, което му е оставено според въпросното разпореджане, и все пак в същия момент да предяви своето право като наследник по закон — той или тя може да стане наследник по завещателно разпореджане за имущество в случай на смърт или може да се откаже от това наследство. Изявлението за отказ или приемане не може да се оттегля.

От наследство не може да се откаже лице, от чиито действия е видно, че той или тя няма намерение да се отказва, по-специално като се разпореджа с активи, които спадат към наследственото имущество.

Наследството може да бъде така също отстъпено в полза на друг наследник. Наследник по закон, който отстъпва наследство, се отказва и от правото на запазена част. Това решение се отнася също за низходящите. Отстъпването на наследство в полза на друг наследник влиза в сила, ако другият наследник се съгласи с това. Наследник, който отстъпва наследство, по силата на това действие не се освобождава от задължението за изпълнение на решения, указания, касаещи завет, или други мерки, които по волята на завещателя могат и следва да бъдат изпълнени само лично.

8 Наследниците носят ли отговорност за задълженията на починалия и ако да, при какви условия?

Наследниците могат да избират дали да упражнят своето право да изискат съставянето на опис на наследственото имущество или не. Тогава наследниците, които не поискат съставянето на опис на наследственото имущество, отговарят за дълговете на починалия в пълен размер. Ако няколко наследника не упражнят правото си да изискат съставянето на опис, те носят отговорност заедно и поотделно. Наследник, който не изиска съставянето на опис, носи отговорност за всички дългове, дори ако съдът състави опис на активите по други причини (например защото друг наследник е упражнил правото да изиска съставянето на опис).

Ако наследник изиска опис, съдът съставя опис на наследственото имущество. Наследник, който изиска съставянето на опис, носи отговорност за дълговете на починалия само до размера на наследството, което е получил. Ако няколко наследника предявят това право, те носят отговорност заедно и поотделно, но отговорността на всеки един е само до размера на наследството, което той или тя е получил/а.

В някои случаи съдът разпореджа съставянето на опис на наследственото имущество, дори ако никой наследник не е поискал това, най-вече с оглед защитата на ненавършилите пълнолетие наследници, наследниците с неизвестно местопребиваване и кредиторите на завещателя.

В някои случаи съдът може да реши описът на наследственото имущество да бъде заменен с опис на активите от наследственото имущество, изготвен от управител, или от обща декларация относно активите в наследственото имущество, изготвена и подписана от всички наследници.

9 Какви документи и/или информация се изискват обикновено за целите на вписването на недвижимо имущество?

Вписването на права в имотния регистър се регламентира от Закон № 256/2013 относно имотния регистър (Закон за кадастъра).

В имотния регистър се вписва следното:

земи под формата на парцели,

сгради, на които е определен сграден номер или референтен номер от поземления регистър, освен ако са част от право на земеползване или право на строеж,

сгради, на които не е определен сграден номер или референтен номер от поземления регистър, освен ако са част от право на земеползване или право на строеж, при условие че са основен строителен обект върху земята и не са класифицирани като „малки конструкции“,

апартаменти, определени в съответствие с Гражданския кодекс,

апартаменти, определени в съответствие със Закон № 72/1994 за уреждане на някои отношения на съсобственост, свързани със сгради, и някои отношения на собственост, свързани с апартаменти и нежилищни помещения, и за изменение на определени закони (Закон за жилищната собственост), с измененията,

право на строеж,

водопроводни съоръжения.

Вещните права, придобити чрез наследство, се вписват в имотния регистър въз основа на решение или автентичен акт за наследство, издаден в държава членка, и удостоверение, издадено от съд или компетентен орган на държавата членка по произход или европейско удостоверение за наследство („актове“).

Поземленият регистър, в който район се намира недвижимият имот, е с местна компетентност да извършва процедурата по вписване.

Недвижимият имот трябва да бъде указан в актовете за вписване на права в имотния регистър (решението за наследство, автентичен акт и/или европейско удостоверение за наследство) в съответствие с член 8 от Закон № 256/2013:

земята се идентифицира по номер на парцел и указване дали е строително петно, както и по име на кадастралния район, в който се намира, земята, която подлежи на опростено вписване, се идентифицира по номер на парцел в съответствие със стария поземлен регистър, като се посочва дали става дума за номер на парцел, определен от поземления регистър, устройствения план, кадастралния план или имотния регистър, и по име на кадастралния район, в който се намира,

сграда, която не е класифицирана като част от право на земеползване или право на строеж, се идентифицира по номера на парцела земя, върху който е построена, сградния номер или референтния номер от поземления регистър (ако не е определен номер, се указва предназначението на ползване на сградата), както и по име на района, в който се намира,

апартаментът се идентифицира по обозначението на сградата, в която е обособен, или обозначението на правото на земеползване или правото на строеж, ако сградата, в която е обособен, е класифицирана като част от такава земя, по номера и наименованието на апартамента и, ако е приложимо, по указанието, че е незавършен апартамент,

правото на строеж се идентифицира по номера на парцела, указване дали е строително петно и по името на кадастралния район, в който е установено,

водопроводните съоръжения се идентифицират по номера на парцела, указване дали е строително петно, по името на кадастралния район и по начина на ползване.

Актовете, които се представят за вписване на права в имотния регистър, трябва да отговарят на изискванията за акт, предназначен за целите на имотния регистър. Съдържанието му трябва да обосновава предложеното вписване на правото като предложеното вписване на правото трябва да показва последователност с предходни вписвания в имотния регистър.

В актовете трябва да са указани наследниците или другите бенефициери по име, адрес по местожителство, личен идентификационен номер или дата на раждане (или, ако става дума за юридическо лице, по наименование, седалище и регистрационен номер, ако такъв е определен). В акта трябва да бъдат указани дяловете, в които всеки от наследниците придобива права върху недвижимия имот, и, ако е приложимо, какви вещни права са учредени, както и съответните бенефициери и задължени страни. В производството по наследяване, освен правото на собственост, могат да бъдат учредени така също право на строеж, сервитутно право, възбрана, бъдеща възбрана, вторична възбрана, право на първи отказ, бъдещо пожизнено право на ползване, допълнителна съсобственост, доверителен фонд и забрана за прехвърляне.

Когато правото, което следва да бъде вписано в имотния регистър въз основа на даден акт, се отнася само до част от поземления парцел, към акта трябва да бъде приложена скица, определяща очертанията на въпросната част от земята. Скицата се счита за част от акта.

9.1 Назначаването на управител на наследственото имущество задължително ли е или е задължително при поискване? Ако е задължително или е задължително при поискване, какви стъпки следва да бъдат предприети?

В своето завещателно разпореждане с имуществото в случай на смърт завещателят може да назначи управител и/или изпълнител.

Съдът назначава управител, който да изпълни последната воля, по предложение на наследник, който не желае да използва времето и усилията си за тази цел. Предложението трябва да съдържа общите данни, които се изискват за всяко заявление, т.е. в него трябва ясно да бъде посочен съдът, до който е адресирано, кой го подава, за какво се отнася и какво се цели с него, а също така трябва да бъде подписано и да бъде поставена датата, на която е изготвено.

Съдът може да назначи управител така също служебно, ако:

а) не е назначен изпълнител, изпълнителят откаже да управлява наследственото имущество или очевидно е неспособен да управлява наследственото имущество и ако наследниците не могат надлежно да управляват наследственото имущество;

б) е необходимо да се състави опис на активите, съставляващи наследственото имущество; или

в) има други сериозни причини за това; или

г) предишният управител е починал, е бил уволнен, е подал оставка или е бил поставен под запрещение, а все още има нужда от някой, който да изпълнява тези задължения.

9.2 Кой има право да изпълни разпореждането с имущество в случай на смърт и/или да управлява наследството?

Изпълнителят (ако е назначен от завещателя) отговаря за изпълнението на неговата последна воля. Ако не е назначен управител, изпълнителят отговаря също така за управлението на наследственото имущество.

Ако са назначени и изпълнител, и управител, управителят управлява наследственото имущество в съответствие с указанията на изпълнителя.

Ако е назначен управител, но не е назначен изпълнител, управителят управлява наследственото имущество. По предложение на наследник, съдът също дава разпореждания на управителя да се придържа към последната воля на завещателя.

Ако не е назначен нито изпълнител, нито управител, всички наследници носят отговорност за съвместното управление на наследственото имущество. Наследниците могат да се споразумеят също така наследственото имущество да се управлява само от един от тях.

9.3 С какви правомощия разполага управителят на наследството?

Управителят отговаря единствено за управлението на наследственото имущество. Това означава, че той или тя върши само това, което е необходимо за поддържането на активите. В тази връзка той или тя може да упражнява всички права, свързани с управляваните активи.

Управителят може да прехвърля компоненти на наследственото имущество или да ги използва като обезпечение, ако това е необходимо с оглед на запазването на стойността или състоянието на управляваните активи или срещу заплащане. При същите условия той или тя може да променя предназначението на управляваните активи.

Управителят на наследството или изпълнителят може да предприема всякакви действия извън обхвата на обичайното управление, ако наследниците дадат своето съгласие. Ако наследниците не постигнат съгласие или ако някой от наследниците е класифициран като „лице под специална закрила“, тогава е необходимо одобрение от съда.

Изпълнителят отговаря за надлежното изпълнение на последната воля на завещателя, като полага дължимата грижа. Той или тя има право да упражнява всички права, които са необходими за изпълнението на неговите или нейните задачи, в това число правото да защитава действителността на завещанието в съда, да се произнася по неспособността на наследник или заветник, както и да осигури изпълнението на всички разпореждания на завещателя. В завещанието завещателят може да определи допълнителни задължения за изпълнителя.

10 По силата на националното право какви документи обикновено се издават в хода или в края на производството по наследяване, с които се доказват статутът и правата на бенефициерите? Те имат ли специална доказателствена сила?

Производството по наследяване приключва с издаването на решение за наследяване, в което изрично се посочват правата и задълженията, свързани с наследственото имущество. Страните имат право да обжалват това решение в срок до петнадесет дни, считано от датата, на връчването му. Решението става окончателно, ако в рамките на този срок не бъдат подадени никакви жалби. Окончателното решение служи за доказателство за правата и задълженията, които са посочени в него. Решението е със статут на автентичен акт.

Преди окончателното приключване на производството съдът може да издаде официално удостоверение в потвърждение на факти, които са известни от досието по делото. Това удостоверение също е автентичен акт.

Последна актуализация: 11/12/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.